

Παννύχιος Δοξολογία των Θεομητορικών Χαιρετισμών

Εξέχουσα θέση στην ακολουθία των στάσεων των Χαιρετισμών κατέχουν οι ευχές του Απόδειπνου προς την Υπεραγία Θεοτόκο και τον Θεάνθρωπο Δεσπότη Χριστό, οι οποίες εκφωνούνται εμμελώς και εν νηπτική κατανύξει υπό των ιεροψαλτών ή κατά την εκκλησιαστική λαϊκή παράδοση υπό ανυπάνδρου γυναικός και νεανίου αντιστοίχως ενώπιον των ιερών εικόνων της Παναγίας και του Ιησού Χριστού στον σολέα και προ του τέμπλου του Ιερού Βήματος του Ναού.

- **«Άσπιλε, Αμόλυντε, Άφθορε, Άχραντε, Αγνή, Παρθένε, Θεόνυμφε Δέσποινα...»**

Η γλαφυρή και ιδιαίτερα παραστατική σε εκφράσεις απόδειπνος ευχή προς την Υπεραγία Θεοτόκο, αρχικά, κατακοσμεί το πρόσωπο της Θεομήτορος με τα απaráμιλλα κοσμητικά επίθετα τα οποία αναφέρονται στην άσπιλη, αμόλυντη, άφθονη, άχραντη και αγνή αειπαρθενία της «Αχωρήτου Χώρας», η οποία εχώρεσε στα πανάγια σπλάχνα της τον «Αχώρητο Θεό».

Στο πρόσωπο της Υπεραγίας Θεοτόκου ο υμνογράφος ως το κοινό στόμα και λάλημα όλων των πιστών εκφράζεται για την ακατανόητη και παράδοξη κύηση του Θεανθρώπου, καθώς η Πάναγνη Μήτηρ έγινε η γέφυρα που ένωσε τα διεστώτα και στο θανδρικό πρόσωπο του ενσαρκωθέντος και ενανθρωπήσαντος Υιού και Λόγου του Θεού επήγασε την καταλλαγή Θεού και ανθρώπων, ενώ συνάμα συνήψε το ανθρώπινο γένος με τον ουρανό «ως γέφυρα μετάγουσα τους εκ γης προς ουρανόν».

Σε δεύτερο επίπεδο η Υπεραγία Θεοτόκος προβάλλεται ως η μόνη ελπίδα και βοήθεια των πολεμουμένων, αλλά και η ταχίστη συναντιλήπτωρ και γοργοϋπήκοος, η καταφυγή και ο λιμήν κάθε κατατρεγμένου, διωκωμένου, απειλούμενου και αδικουμένου ανθρώπου.

Μέσα από τα χείλη του υμνογράφου, η κάθε αμαρτωλή ύπαρξη δέεται προς την Θεοτόκο Μητέρα να γίνει πρέσβειρα και μεσίτρια προς τον φιλόανθρωπο Υίο και Θεό της Ιησού Χριστό ώστε να τύχει του ελέους και της συγχωρετικής ευσπλαχνία του για τους αισχρούς λογισμούς, λόγους και πράξεις του, που έχουν ως μήτρα την πνευματική ραθυμία, τις ηδονές του βίου και των υλικών αγαθών, εξαιτίας των οποίων το «ίδιον πλάσμα» του Χριστού δημιουργού καθίσταται σε δούλο ανελεύθερο και δέσμιο των ποικίλων και πολυμόρφων γήϊνων παθών του.

Σε τρίτο επίπεδο, αφού ο υμνογράφος παρουσιάζει τον πεπτωκότα και υπό την φθορά των παθών τελούντα άνθρωπο να έχει συναίσθηση της αμαρτωλότητός του, τον παρουσιάζει στην συνέχεια να απευθύνεται δεόμενος και ικετευτικά ως υιός προς φιλόστοργη μητέρα, προκειμένου η Θεοτόκος Δέσποινα να γίνει με την μητρική παρρησία της αιτία φιλευσπλάχνου συγχωρήσεως του Σωτήρος και λυτρωτού Χριστού προς τον πεπτωκότα άνθρωπο, να τον ελεήσει εν μετανοία, να δεχθεί την ειλικρινή μετάνοιά του, και να τον αναδείξει άξιο και δόκιμο εργάτη της αληθείας του.

Σε ένα τέταρτο επίπεδο ο υμνογράφος θέτει στα χείλη του απεγνωσμένου ανθρώπου τις καταλυτικές φράσεις που είναι κοινές για κάθε ανθρώπινη ύπαρξη και αφορούν την εσωτερική και πνευματική ανάγκη του ανθρώπου να έχει πάντοτε την Υπεραγία Θεοτόκο Μητέρα ως συμπαθή, φιλάγαθο, θερμή προστάτη και βοηθό στους κινδύνους και στις «ζάλες του βίου» για να αποκρούει τις επιθέσεις των ποικιλόμορφων πολεμίων, ορατών και αοράτων, που γεννά ο μισάνθρωπος και διαβολέας αντίδικος, αλλά και για να είναι το Πάναγνο χέρι της Θεομήτορος η πυξίδα και ο οδοδείκτης που θα τον κατευθύνει προς σωτηρία και εν Χριστώ λύτρωση.

Στο πέμπτο και τελευταίο επίπεδο της ευχής, ο υμνογράφος της Εκκλησίας καταγράφει με έναν μοναδικό και συγκλονιστικό τρόπο τις φράσεις και λέξεις του ανθρώπου τις οποίες σκέφτεται την ώρα του θανάτου του, της εξόδου του από την πρόσκαιρη και αμαρτωλή επίγεια ζωή του. Τότε συναισθανόμενος την αναξιότητά του δέεται ως ικέτης ταπεινός προς την φιλόστοργη Μητέρα Θεοτόκο να απομακρύνει κατά την ώρα της εκδημίας του όλες τις σκοτεινές όψεις των δαιμόνων που ζητούν την αθλία του ψυχή ως λάφυρο. Συνάμα, ένθερμα παρακαλεί να τύχει της μεσιτείας και συναντιλήψεώς της προκειμένου κατά την φοβερή ημέρα της Κρίσεως να σωθεί από την αιώνια κόλαση διά της απείρου αγάπης του απροσωπόληπτου δικαιοκρίτου Χριστού.

Οι δύο επόμενες καταληκτικές φράσεις της ως άνω ευχής εκφράζουν αφενός μεν την λαχτάρα του προσευχομένου και δεομένου ανθρώπου να εισακούσει ευμενώς και να προσαγάγει λυσιτελώς η Αειπάρθενος Δέσποινα Παναγία την εγκάρδια προσευχητική ικεσία του προς τον φιλόανθρωπο Δεσπότη Χριστό για να σώσει την ταλαίπωρη και βασανιζόμενη ψυχή του, αφετέρου δε την απόλυτη εμπιστοσύνη του στο πάναγνο πρόσωπο της Θεομήτορος στην οποία την πάσα ελπίδα του αναθέτει και αιτείται την θεία σκέπη της.

- ***Και δος ημίν Δέσποτα...***

Στην Δεσποτική απόδειπνο ευχή προς τον Θεάνθρωπο Χριστό ο υμνογράφος της Εκκλησίας θέτει τον άνθρωπο ως πρόσωπο υιού ενώπιον του παντογνώστου και παντοδυνάμου Θεού, να προσεύχεται δεόμενος και αιτούμενος ύπνο και ανάπαυση σώματος και ψυχής. Φοβούμενος ο άνθρωπος τις δυνάμεις του πονηρού αιτείται ύπνο απαλλαγμένο από τις ορμές των ποικίλων παθών και από κάθε σκοτεινή και νυχτερινή αμαρτωλή ηδυπάθεια, που με τα πεπυρωμένα βέλη της κινείται δόλια για να τον παρασύρει στην φθοροποιό και αρετοκτόνο αμαρτία.

Ο υμνογράφος καταγράφει τα όλο ψυχική ένταση, έκταση και δέος προσευχητικά λόγια του δεομένου ανθρώπου, ο οποίος αιτείται από τον πανσθενουργό Κύριο να τον προφυλάξει από την σατανική φαντασία, τις επαναστάσεις της φιλήδονος σαρκός καθώς και από κάθε υλικό και γεώδες φρόνημα. Παράλληλα, με λαχτάρα ψυχής και προθυμία πνεύματος ζητά ως άνωθεν δωρεά από τον μακρόθυμο και φιλεύσπλαχνο Κύριο την πνευματική ανάταση και εγρήγορση, όταν έλθει η ώρα της προσευχής, για να υπάρχει και το στήριγμα στις θείες εντολές του, έχοντας μέσα στην ψυχή του σταθερή και αμετακίνητη την ενθύμηση των θείων προσταγμάτων του. Και όλη η προς τον Δεσπότη Χριστό απόδειπνος ευχή κατακλείεται από την βεβαιότητα του προσευχομένου ότι ο Θεός Πατέρας είναι η ελπίδα, ο Υιός Θεός Λόγος είναι η κραταιά καταφυγή και το Πανάγιο Πνεύμα η αμετάπτωτη και αμετάθετη σκέπη, δηλαδή όλη η Αδιαίρετος, Ομοούσιος και Πάναγνος Αγία Τριάδα, η οποία είναι ζωή και σωτηρία για πάντα άνθρωπο ερχόμενο στον κόσμο. Γένοιτο!